

відшкодованих фінансових порушень, що свідчить про результативність роботи Держаудитслужби.

В цілому, дослідження підкреслює необхідність подальшого вдосконалення системи контролю за фінансовими ресурсами в Україні, особливо в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Гуренко Т. О. Сучасний стан та напрями удосконалення організації державного фінансового контролю. *Економіка та суспільство*. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2941> (дата звернення: 25.03.2025).
2. Колпакова А. Державний фінансовий контроль на сучасному етапі: огляд концептуальних засад. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. Vol. 2, No. 1, 2023, pp. 9 – 18. URL: <https://isg-journal.com/isjmef/article/view/263> (дата звернення: 25.03.2025).
3. Ягоденко І. В., Гордей О. Д. Державний фінансовий контроль в Україні: стан і напрями вдосконалення. *Бізнес Інформ*. 2021. № 10. С. 336-340.
4. Деякі питання здійснення державного фінансового контролю в умовах воєнного стану: Постанова КМУ від 07.05.2022 р. № 561. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/561-2022-n#Text> (дата звернення: 25.03.2025).
5. Статистичні звіти державної аудиторської служби України URL: <https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/53> (дата звернення: 25.03.2025).

Лашенко Володимир

Здобувач першого рівня вищої освіти
кафедри політології політології та державного управління. Донецький
національний університет імені Василя Стуса
(керівник ст.викл. Михайло Дубель)
ORCID: 0009-0001-9889-3024

ПРОБЛЕМИ КРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПРИКЛАДІ ГРЕЦІЇ 2009-2018 РОКІВ

Грецька економічна криза (2009-2018) - це затяжна фінансова та економічна криза, що мала руйнівний вплив на економіку Греції. Вона розпочалась внаслідок глобальної фінансової кризи 2008 року та виявлення значного бюджетного дефіциту й боргових проблем у Греції. У відповідь,

грецький уряд провів ряд заходів «жорсткої економії», що полягали в масштабній бюджетній консолідації. Ці заходи призвели до значного суспільного невдоволення, що стало інструментом в руках політиків-популістів.

Мета дослідження полягає у вивченні грецького досвіду антикризового управління, його впливу на суспільні та політичні процеси, аналізі допущених помилок та кінцевих результатів.

Греція приєдналась до Єврозони у 2000 році, тоді перехід з драхми на євро призвів до значних монетарних надходжень. І якщо в таких країнах як Іспанія, Ірландія та Португалія такий ж зріст надходжень відбувся через бум приватного кредитування, то в Греції - через фіскальний канал, зокрема через підвищення державних пенсій та заробітної плати держслужбовцям [1].

Пенсії та соціальні трансферти зросли на колосальні 7 відсотків ВВП з моменту прийняття євро до передодня кризи, тоді як фонд оплати праці в державному секторі зріс на 3 відсотки ВВП. Це підвищило загальний бюджетний дефіцит з 4 відсотків у 2000 році до понад 15 відсотків ВВП у 2009 році, що в п'ять разів перевищує маастрихтський ліміт [1].

У період з 2000 по 2007 роки щорічне зростання грецького ВВП складало 4-6%. Але це зростання відбувалось через розширення державного боргу з 168 млрд\$ в 2000 році до 342 млрд\$ в 2009 році [2], [3].

Впродовж 2001-2009 погіршення основних макроекономічних показників призвело до зменшення зовнішньої конкурентоспроможності країни та скорочення фіскальних надходжень. Стрімке розширення боргу збільшило витрати на його обслуговування. І коли світова економіка зазнала кризи у 2008 році, грецький уряд постав перед загрозою дефолту, оскільки не міг одночасно виконувати свої зобов'язання перед кредиторами та громадянами [4, с.3].

Новий уряд Георгія Папандреу та його партії «Всегрецький соціалістичний рух» (більш відомої під акронімом PASOK) був сформований після виборів 2009 року. Перед ним було важке завдання вивести Грецію з кризи. Розуміння того, що криза в Греції негативно відіб'ється на всій Єврозоні, змусило ЄС та МВФ розпочати програму підтримки Греції на 80 млрд євро [5].

Вимогами для отримання такої великої підтримки стало проведення структурних реформ та бюджетна консолідація. Грецький уряд провів ряд структурних реформ. Було також скорочено витрати бюджету, підвищено пенсійний вік з 60 до 65 років та підвищено податки на доходи фізичних осіб та ПДВ. Але не була проведена зменшення пенсій яке вимагав МВФ, а від

сплати податку на доходи фізичних осіб залишались звільненими 65% працюючого населення [1].

Тим часом звуження фіскального каналу надходження грошей, спричинене заходами жорсткої економії, призвело до поглиблення рецесії. МВФ недооцінив масштаби впливу фіскального мультиплікатора на грецьку економіку, але й місцевий уряд пожертвував багатьма державними витратами заради збереження високих пенсій. Хоч МВФ і не підтримував таку форму економії, наголошуючи на потребі скорочення дефіциту Пенсійного фонду та підвищенні охоплення старих податків, Папандреу звинувачував саме його, намагаючись відвернути гнів виборців від себе [1].

Така публічна критика спільної програми ЄС та МВФ, а також заяви представників головної опозиційної партії «Нова демократія» про наміри вийти з програми, призвели до її зупинення. За неповні 2 роки Греція отримала 53 млрд євро із закладених 80 млрд [5].

Після дострокових парламентських виборів у червні 2012 був сформований коаліційний уряд «Нової демократії» та «PASOK». На той момент ситуація в Греції ще більше ускладнилась: призупинення допомоги розчарувало інвесторів, що лише поглибило рецесію. Ці обставини призвели до потреби провести новий раунд реформ. Після перемовин була також запущена нова програма підтримки від ЄС та МВФ на рекордну суму в 144 млрд євро [5].

Нові реформи були жорсткішими за попередні: введення податку на нерухомість, зниження мінімальної зарплати на 22%, приватизація портів та аеропортів, рекапіталізація банків, підвищення вартості медичних послуг, скорочення мереж лікарень та університетів, скорочення держслужбовців на 30%, зменшення регулювання ринку праці. Ці заходи покращили основні макроекономічні показники країни; якщо у 2012 ВВП Греції впав на 8,3% то вже у 2013 на 2,3%, а у 2014 зріс на 0,8% [2].

Проте реформи не знайшли підтримки серед громадськості, а їх негативні наслідки непропорційно завдали шкоди працюючому населенню. Це стало причиною стрімкого падіння популярності основних партій та підвищення популярності популістів, в першу чергу лівих. Тому не дивно, що вибори 2015 року стали тріумфом для ультралівої коаліції SYRIZA та її очільника Алексіса Ципраса, який очолив країну як прем'єр міністр [1].

Він відзначився одіозними заявами, про те що фінансова допомога від МВФ та ЄС це приниження, що Німеччина має сплатити Греції репарації за злочини в часи Другої світової війни, обіцяв вийти з Єврозони та повернутись

до драхми [6].

Але слова мали наслідки, і грошова підтримка для грецьких банків була заморожена. Уряд відповів запровадженням контролю над капіталом та обмеженнями на зняття готівки [6].

Ципрас втратив ентузіазм до виходу з Єврозони та погодився на третю програму підтримки від ЄС на суму 86 млрд євро та новий раунд реформ. Не завадив йому навіть референдум на якому 61% греків виступили проти нової підтримки. «Я визнаю, що фінансові заходи суворі, що вони не підуть на користь грецькій економіці, але я змушений їх прийняти»,—сказав він депутатам. Частина депутатів SYRIZA відкололась та створила нову партію протестуючи проти цього рішення [6].

Нові реформи полягали в: підвищенні ПДВ до 24%, приватизації залізничного оператора TrainOSE та енергетичних компаній, скорочення вчителів, запуск антикорупційного агенства. Попри непопулярність серед населення, ці заходи дозволили повернутись до зростання ВВП на 1,5% в 2017 та 2,1% в 2018 [2].

Але Ципрас заблокував дві ключові реформи: зниження пенсій та розширення податкової бази. Станом на 2018 рік в Греції спостерігались одні з найвищих пенсій, а ПДФО сплачували лише 41% грецького працездатного населення. Це знову демонструє як політичні інтереси зменшували ефективність антикризових заходів [1].

Наступні вибори відбулись в Греції в 2019 році, попри всі намагання Ципраса, виборці не пробачили йому відхід від обіцянок та розкол в партії. І на політичний Олімп повернулись «Нові демократи» на чолі з енергійним Кіріакосом Міцотакісом, що будував виборчу кампанію на лозунгах економічного відновлення [7].

Після перемоги він зменшив податки, боровся з тіньовою економікою, вперше за 12 років індексував пенсії та мінімальну зарплату (хоча це і стало можливим лише завдяки високій інфляції), провів реформи медицини та освіти збільшивши якість послуг, запустив масштабну цифровізацію державних послуг, підтримував газовидобуток, чим збільшив енергонезалежність країни [7].

І хоча країна важко пережила коронакризу, через падіння туристичного потоку, вже в 2021 зростання ВВП склало рекордні 8,7%, а у 2022 році ВВП зріс на 5,7% [2].

Постійний потік зовнішніх інвестицій, у тому числі від таких видатних компаній, як Microsoft і Pfizer, показує, що Греція більше не вважається

«однією з найхворіших людей Європи». А у 2022 році в Греції навіть створили свій перший стартап «єдиноріг» — онлайн-банк під назвою Viva Wallet [7].

У 2024 році видання The Economist у своїй публікації «Which economy did best in 2024?» розмістило Грецію на 3 сходинці за 5 основними макроекономічними показниками. Єврокомісія у своєму макроекономічному прогнозі на 2025 та 2026рр. очікує стабільне зростання грецького ВВП на рівні 2%, поступове зниження інфляції та безробіття, скорочення державного боргу [8], [9].

У висновку на прикладі Греції можна спостерігати, як політична боротьба в середині країни заважає її економічному відновленню після кризи. «По суті, грецька криза була такою ж, якщо не більше, політичною, ніж економічною кризою», заявив у 2019 році директор Європейського департаменту МВФ Поул Томпсен [1]. Для України це застереження, до яких наслідків призводить економічне зростання зумовлене швидким розширенням боргу.

Список використаних джерел

1. Poul M. Thomsen. The IMF and the Greek Crisis: Myths and Realities. URL: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2019/10/01/sp093019-The-IMF-and-the-Greek-Crisis-Myths-and-Realities> (дата звернення: 03.03.2025.)
2. World Bank. GDP growth (annual %) – Greece. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2023&locations=GR&start=2008> (дата звернення: 03.03.2025.)
3. World Bank. Central government debt, total (current LCU) – Greece. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/GC.DOD.TOTL.CN?locations=GR> (дата звернення: 03.03.2025.)
4. Michael G. Arghyrou, John D. Tsoukalas. The Greek Debt Crisis: Likely Causes, Mechanics and Outcomes. CESIFO WORKING PAPER NO. 3266.
5. European Council. Financial assistance to Greece 2010-2018. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/financial-assistance-to-greece-2010-2018/#0> (дата звернення: 03.03.2025.)
6. BBC News. Alexis Tsipras: Leader who risked Greece's euro future. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-33243579> (дата звернення: 03.03.2025.)
7. The Economist. Greece is a European success story. URL: <https://www.economist.com/europe/2023/04/19/greece-is-a-european-success-story> (дата звернення: 03.03.2025.)
8. The Economist. Which economy did best in 2024? URL: <https://www.economist.com/finance-and-economics/2024/12/10/which-economy-did-best-in-2024> (дата звернення: 03.03.2025.)
9. An official EU website. Economic forecast for Greece. URL:

Морозов Сергій

Здобувач третього рівня вищої освіти
кафедри державного регулювання та публічного управління.
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку.
ORCID: 0009-0001-2854-7337

ВИКЛИКИ СТРАТЕГІЇ ДІЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ НА 2024-2026 РОКИ

23 листопада 2023 р. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, після публічного обговорення та редагування, затвердила Стратегію діяльності на 2024 – 2026 рр. (№1475). Аналіз документу дозволяє встановити стратегічні цілі, поточний стан медіа-регулювання, основні виклики, з якими стикається медіаіндустрія. В цілому Стратегія вирішує виклики медіа України шляхом імплементації законодавства, яке відповідає вимогам ЄС, посилення інформаційної безпеки, розширення охоплення мовлення, підтримки мовного переходу та балансування безпеки й свободи ЗМІ.

У зв'язку з російським повномасштабним вторгненням інформаційний простір України зазнав нових викликів, які ще з 2014 р. залишалися не вирішеними. З одного боку, українське населення стало більш залежним від медіа в умовах війни, коли рівень безпеки став вимірюватися частотністю бойових дій та відстанню від локацій військових зіткнень. З іншого боку, збої у роботі сигналів зв'язку внаслідок ударів по інфраструктурі посилили рівень небезпеки та ізоляцію від новин. Наприклад, проведене дослідження у 2023 р. Т.Гиріною та К.Штяк-Матвієнко споживання радіо продемонструвало, що україномовна аудиторія надає перевагу якісному україномовному контенту. «На думку ще 63,9% респондентів, без радіомовлення, зв'язок із зовнішнім світом буде досить обмеженим і складним... Українські слухачі чітко орієнтовані на якісний україномовний контент, про що свідчить позитивні думки у 89% проаналізованих анкетах» [2, с.44].

Ще у грудні 2022 р. було прийнято Закон України «Про медіа», що викликало жваву дискусію у медіасередовищі. Залишаючи всі аргументи «за»